בהפשט נקט אגב אורחיה ולא צריך למילף יז] דמגופיה דפר יום הכפורים שמעינן דכתיב (ויקרא טז) ושרפו באש את עורתם ואת בשרם ואת פרשם לאיתקש עורם ובשרם לפרשם:

אלא למאן דל"ל דרב פפא מאי איכא למימר. ◦ ורב אדא בר אהבה ונאמר להלן עור ובשר ופרש מה להלן ע"י ניתוח שלא בהפשט אף כאן ע"י ניתוח שלא בהפשט. דבר הלמד בגזירה שוה מהו שילמד בק"ו ק"ו ומה היקש שאינו מלמד בהיקש אי מדרבא אי מדרבינא מלמד בקל וחומר מדתנא דבי רבי ישמעאל גז"ש המלמדת בהיקש מדרב פפא אינו דין שתלמד בק"ו הניחא למאן דאית ליה דרב פפא אלא למאן דלית ליה דרב פפא מאי איכא למימר אלא קל וחומר ומה היקש שאין מלמד בהיקש אי מדרבא אי מדרבינא מלמד בק"ו מדתנא דבי רבי ישמעאל גזירה שוה המלמדת בגז"ש חבירתה מדרמי בר חמא א] אינו דין שתלמד בק"ו. ◦ דבר הלמד בגז"ש מהו שילמד בבנין אב תיקו. ◦ דבר הלמד בקל וחומר מהו שילמד בהיקש ק"ו ומה גזירה שוה שאינה למדה בהיקשא ב] מדר' יוחנן מלמד בהיקש מדרב פפא קל וחומר הלמד מהיקש מדתנא דבי ר' ישמעאל אינו דין שילמד בהיקש הניחא למאן דאית ליה דרב פפא אלא למאן דלית ליה דרב פפא ◦ מאי איכא למימר תיקו. דבר הלמד בקל וחומר מהו שילמד בגזירה שוה קל וחומר ומה גזירה שוה שאינה למידה בהיקשא מדרבי יוחנן מלמד בגזירה ג] שוה מדרמי בר חמא קל וחומר הלמד בהיקש מדתנא דבי רבי ישמעאל אינו דין שתלמד ד] בגז"ש. ה)דבר הלמד בקל וחומר מהו שילמד בקל וחומר ק"ו ומה גזירה שוה שאינה למידה בהיקש מדר' יוחנן מלמד בק"ו ו] כדאמרן ק"ו הלמד מהיקש מדתנא דבי רבי ישמעאל אינו דין שילמד בקל וחומר וזהו ק"ו בן ק"ו בן בנו של ק"ו הוא אלא ק"ו ומה היקש שאינו למד בהיקש אי מדרבא אי מדרבינא מלמד בק"ו מדתנא דבי רבי ישמעאל ק"ו הלמד מהיקש מדתני דבי רבי ישמעאל אינו דין שילמד בק"ו וזה ק"ו בן קל וחומר. **דבר הלמד** בקל וחומר מהו שילמד בבנין אב אמר רבי ירמיה תא שמע ז)מלק ונמצאת טריפה ר"מ אומר אינה מטמאה בבית הבליעה רבי יהודה אומר אמטמאה בבית הבליעה אמר ר' מאיר קל וחומר ומה נבלת בהמה שמטמאה במגע ובמשא שחיטתה מטהרת טריפתה מטומאתה נבילת עוף שאין מטמא במגע ובמשא אינו דין שתהא שחיטתה מטהרת טריפתה מטומאתה מה מצינו בשחיטה שמכשרתה באכילה בקדשים מטהרות טריפתן מידי נבילה ולר' יהודה זו וזו אינה מטהרת ולר' יוסי שחיטה מטהרת ולא מליקה וכן מפרש יד] במסכת טהרות בפרק שלש עשרה דברים ד): **שחיטה מטהרת טריפה מטומאה.** כדאמרינן בהעור והרוטב (חולין קכח:) וכי ימות מן הבהמה וגו' (ויקרא יא) מקצת בהמה מטומאה ומקצת בהמה אינה מטומאה ואיזו זו טריפה שחיטה: **נבלת עוף** טו] **אינו מטמא במגע ובמשא.** מבחוץ דכתיב (ויקרא כב) לטומאה בה אין לך אלא האמור בה אכילה ולא מגע ומשא: **אינו דין שחיטה שחיטה מטהרת טריפה מטומאה.** והשתא דקי"ל שחיטה דמטהרת בחולין מק"ו הדרא ומיגמרא אמליקה דקדשים בבנין אב: **מה מצינו בשחיטה שמכשרת.** לאכול בחולין ומטהרת טריפתה מטומאתה אף מליקה כו' טז]:

ה"ג

ומה היקש שאינו מלמד בהיקש כו' וכ"ג למד: **ג"ש המלמדת בהיקש** גרסי' ולא גרסי' למדה: **מדרב פפא.** וזאת תורת זבח השלמים כו' דפשט רב פפא מייתי לגזירה ח] שוה חוזרת ומלמדת בהיקש: **הניחא למאן דאית לי' דרב פפא.** דאמר בתר למד אזלינן: **אלא למאן.** דאמר בתר מלמד אזלינן לא אשכחן גז"ש חוזרת ומלמדת בהיקש דהתם מעשר ט] חולין הוא המלמדה: **בגז"ש חבירתה.** מה שאין היקש עושה כן בהיקש חבירו: **מדרמי בר חמא.** סלא מורבכא חלות: **שאינה למידה מן ההיקש** גרסי': **מדר' יוחנן.** לא יאמר לפונה באשם משם למדנו שאין דבר הלמד בהיקש מלמד בגז"ש: **שאינה למידה בהיקש.** כלומר מן היקש: **מלמד בק"ו** י]. כדאמר לעיל מק"ו ומה היקש שאינו למד מן ההיקש מלמד בק"ו גז"ש המלמדת מגז"ש חבירתה מדרמי בר חמא וכו': **וזהו ק"ו בן קל וחומר.** ק"ו זה שאנו מביאין כאן לדורשו בתורה ללמד ק"ו מק"ו אנו למידין אותו מדבר שאף הוא לא למדנוהו אלא בק"ו דהא מייתי לה מגז"ש המלמדת בק"ו והיא גופא לא ידעינן לה אלא ע"י ק"ו דבק"ו ילפינן לעיל: ופרכינן **בן בנו של ק"ו הוא.** אפי' היינו למידין אותו מדבר שלא למדנוהו ע"י ק"ו הוא יא] היה עלמו בן ק"ו שהרי בק"ו אנו למדין אותו כדאמרן לעיל בק"ו יב] ומה גז"ש כו' עכשיו שאף גז"ש שאנו למידין אותו ממנו לדורשה יא] בתורה אף היא לא למדה שתלמד בק"ו אלא מק"ו ונמצא שאתה מביא מדת קל וחומר בתורה מכח שני קלין וחמורין והו"ל בנו של בנו של ק"ו ובן בנו של ק"ו ולמה כולי האי לית לן למילף ומיזל: **אלא.** לא תרביה מגזירה שוה המלמדת בק"ו דהיא גופה מק"ו אמיא לן אלא יליף ליה מהיקש המלמד בק"ו דנפקא לן ממתניתא דתני דבי רבי ישמעאל דגמרא גמר לה דדבר המלמד יב] בהיקש חוזר ומלמד בקל וחומר והשתא לא הוי אלא קל וחומר בן קל וחומר כי איך לעיל דגזירה שוה מלמדת בקל וחומר מקל וחומר: **מטמאה בבית הבליעה.** כדין נבלת עוף טהור לאין מליקת טריפה בקדשים מטהרת מידי נבלה והוא הדין נמי לשחוט עוף חולין טריפה מטמאה לרבי יהודה. שלא יג] מחלוקת בדבר לר"מ אחת שחיטת עוף של חולין ואחת מליקה בקדשים מטהרות טריפתן מידי נבלה ולר' יהודה זו וזו אינה מטהרת ולר' יוסי שחיטה מטהרת ולא מליקה וכן מפרש יד] במסכת טהרות בפרק שלש עשרה דברים ד): **שחיטה מטהרת טריפה מטומאה.** כדאמרינן בהעור והרוטב (חולין קכח:) וכי ימות מן הבהמה וגו' (ויקרא יא) מקצת בהמה מטומאה ומקצת בהמה אינה מטומאה ואיזו זו טריפה שחיטה: **נבלת עוף** טו] **אינו מטמא במגע ובמשא.** מבחוץ דכתיב (ויקרא כב) לטומאה בה אין לך אלא האמור בה אכילה ולא מגע ומשא: **אינו דין שחיטה שחיטה מטהרת טריפה מטומאה.** והשתא דקי"ל שחיטה דמטהרת בחולין מק"ו הדרא ומיגמרא אמליקה דקדשים בבנין אב: **מה מצינו בשחיטה שמכשרת.** לאכול בחולין ומטהרת טריפתה מטומאתה אף מליקה כו' טז]:

ה"ד

ונאמר להלן. בפר כהן משיח (ויקרא ד) ונאמר כאן בפר ושעיר של יום הכיפורים (שם טז) ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת וגו' ואת עורתם ואת בשרם ואת פרשם: **מה להלן.** בפר כהן משיח: **ע"י ניתוח.** דילפינן מג"ש מעולה: **ק"ו.** כלומר מק"ו נלמד לפרש לך שאילה זו:

דיליף לעיל לפון דמעכב בעולה מק"ו מחטאת והדר יליף אשם מדאיתקש לעולה יח] היינו למעוה דלמעוה בעולה כתיב ומיהא יט] מדאיתקש תרי זימני לעולה הוא דילפינן עיכובא באשם וא"ת דבפ' אמר להם הממונה (יומא דף לב.) משמע דקידוש ידיס ורגליס הכא בק"ו חוזר ומלמד בהיקש דקאמר ר"ש בן אלעזר ק"ו ומה במקום שאין טעון טבילה טעון קידוש מקום שטעון טבילה אינו דין שטעון קידוש כו' והדר קאמר מקיש פשיטה לנדישה מה לנדישה טעון קידוש אף פשיטה טעון קידוש וי"ל דהאי לא איקרי קדשים אלא גוף הקרבן דוקא: **בן בנו של ק"ו הוא** כ]. וכולי האי לית לן למילף ולמיזל ולקשה כיון דק"ו כא] הוא אמאי לא נילף שפיר כל כמה דמלינן למילף כי היכי דילפינן בג"ש אפילו הן מאה ויש לפרש כב] בן בנו של ק"ו הוא משום דמעיקרא הוא דמבעיא ליה אי דבר הלמד בק"ו חוזר ומלמד כג] בג"ש היאך בא להוכיח מדהוו בק"ו ע"ש ק"ו א"כ אתה רואה לדון ק"ו ע"י ק"ו מדבר הבא בקל וחומר הלא זאת היא

שאילתן שאתה מסופק בה: **רבי יהודה אומר מטמאה בגדים בבית הבליעה.** פי' בקונטרס דבמס' טהרות (פ"ח) משמע דלר"מ אחת שחיטה בעוף של חולין ואחת מליקה בקדשים מטהרות טרפותן מידי נבילה ולרבי יהודה זו וזו אינה מטהרת וא"ת דבפרק אלו טריפות (חולין דף נו.) אמרינן רבי יהודה בדיק בידא ור' נחמיה בדיק במחטא ואי"ל מאן דבדיק במחטא למאן דבדיק בידא עד מתי אתה מאכיל נבילות לישראל נבילות ס"ד הא שחוטות ניהו מאי קשיא לרבי יהודה ולאי נבילות הויין כדמשמע הכא דשחיטת עוף אינה מטהרת וי"ל דלא הוי"ל למיפרך אלא דרבי יהודה כיון דרבנן פליגי עליה: **מה נבלת בהמה שמטמאה במגע ובמשא כו'.** תימה מה לנבלת בהמה שאינה מטמאה בבית הבליעה וי"ל דעיקר טעמא דר"מ מהיקשא דזאת תורת הבהמה והעוף כלקמן פ' חטאת העוף (דף סט:) כדפי' בקונטר': **מה מצינו בשחיטה של עוף שמכשרתה באכילה וכו'.** ולמי ולא היא תרוייהו משחיטת חולין גמרי פי' מליקת קדשים במה מצינו משחיטת עוף שאינה כי אם בחולין ושחיטת עוף של חולין בק"ו משחיטת בהמת חולין ותימה היאך גמר מליקת עוף משחיטת עוף מה לשחיטה שכן מכשרת בחולין ועוד קשה ליה דמליקת עוף משחיטת עוף גמר כב] דלמא משחיטה דבהמה גמר ונלאה לי דאם כן הוה גמר בק"ו כדגמר שחיטת עוף והיינו טעמא דמשום כח דמלמד הוא, ומ"מ לא נלאו לגמר בק"ו מדאיתקש לעולה ומיהא יט] מדאיתקש תרי זימני לעולה הוא דילפינן עיכובא באשם וא"ת דבפרק אלו טריפות (חולין דף נו.) אמרינן רבי יהודה בדיק בידא ור' נחמיה בדיק במחטא ואי"ל דבדיק בידא עד מתי אתה מאכיל נבילות לישראל נבילות ס"ד הא שחוטות ניהו מאי קשיא לרבי יהודה ולאי נבילות הויין כדמשמע הכא דשחיטת עוף אינה מטהרת וי"ל דלא הוי"ל למיפרך אלא דרבי יהודה כיון דרבנן פליגי עליה: **מה נבלת בהמה שמטמאה במגע ובמשא כו'.** תימה מה לנבלת בהמה שאינה מטמאה בגדים בבית הבליעה. ושוב קשה דמגע לית ליה כב] דיליף מליקת עוף משחיטת עוף ושחיטת עוף משחיטת בהמה, דילמא יליף מליקה גופה ממה מצינו משחיטת בהמה, דכך הסוגה מליקת עוף דקדשים כשחיטת בהמה בחולין. לכך נראה דעיקר טעמא דר"מ הן דשחיטה הן דמליקת העוף מטהרת [היינו] משום דאיתקש לבהמה מקרא דזאת תורת הבהמה והעוף (ויקרא יא), ואין משיבין על הסיקש. ומ"מ שפיר אמרינן מהכא דדבר המלמד בנ"ש [כב] מחוך ומלמד בבנין אב דמדנקט הכא בבריית מק"ו ולא נקט עיקר טעמא משום דאיתקש דזאת תורת ב"מ דבר הלמד בק"ו מחוך ומלמד בבנין אב, דהכא נמי הייתי אומר כך אי לאו משום דאיכא פירכא כו' כב] (עכ"ל הר"פ) ד"ה מה מצינו כו' ועוד קשה דמנא ליה כו'. ומתוס' מהר"פ תירץ כדלעיל דעיקר טעמא משום דאיתקש זאת תורת ל] כו':

יב א מיי' פ"ז מהל' פסולי המוקדשין הלכה ג:

גליון הש"ס

[גמ' דבר הלמד בקל וחומר מהו שילמד בהיקש. עי' לעיל דף יד ע"ב] :שם מאי איכא למימר תיקו. עיין לקמן דף נה ע"ב תוס' ד"ה מה עולה: תוס' ד"ה אלא וכו' ורב אדא בר אהבה. עי' לקמן דף נה ע"ב תוס' ד"ה מה עולה:

מוסף רש"י

ומה נבלת בהמה כו'. כדילפינן בגמ' מוכי ימות מן הבהמה: נבילת עוף שאין מטמא במגע ובמשא. אלא באכילה ובכית הבליעה, כדכתיב לא יאכל לעומתה כה, אין לך אלא האמור בה: אינו דין שתהא שחיטתה מטהרת כו'. וכיון דקי"ל בשחיטה מק"ו, ילפינן מליקה דקדשים מיהא בבנין אב, מה מצינו בשחיטה בחולין שמכשרתה באכילה כשאינה טריפה ומטהרת טריפתה מטומאתה, אף מליקה בקדשים המכשרתה באכילה כשאינה טריפה תטהר (לקמן סט. סט:):

שיטה מקובצת

מה להלן על ידי נתוח שלא בהפשט כו'. אלמא דדבר הלמד בג"ש מחוך ומלמד בג"ש. ואי"ת דהיכי יליף מהכא דדבר הלמד בג"ש כו', דלמא דשאני הכא משום דניתן לידרש לענין אלא בהפשט דאינו בא בג"ש בפר כהן משיח, אתי ניתוח בהיקש אגב גרדא דהוי הימנו ודבר אחר (ומלמדים) [ולמדים] הימנו. ועוד קשה דאלא בהפשט גופיה היכי יליף בג"ש בפר יום"כ מפר כהן משיח [הא] בפר כהן משיח גופיה לא מיתי הפשט בהדיא אלא ילפינן ליה בהיקש עור ובשר לקרבו ופרשו והיקף מחוץ ומלמד בג"ש, וי"ל דקושיא הדא מתרלה לאחרתה דמדמזינן דילפינן מיניה אלא בהפשט אע"ג דהתם מהיקשא הוא דאתא ס"ל ש"מ דדבר הלמד בג"ש מחוך ומלמד בג"ש והוי ניתוח כמו דמיתי בגופיה לגבי הכי ונילף בג"ש בפר ושעיר יום"כ מפר כהן משיח, וכיון דילפינן מיניה ניתוח מהשתא נילף נמי אלא בהפשט מהתם דהוי הימנו ודבר אחר: ס"ל וי"ל דקושיא הדא מתרלה לאחרתה דלדרכה לגבי אלא בהפשט הימנו ודבר אחר הוי דלא מצי למילף אלא בהפשט אלא עם ניתוח דילפינן ניתוח בג"ש מעולה כה] הלכך כי הדר ילף ניתוח בפר יום"כ בג"ש דדבר הלמד בג"ש מחוך ומלמד בג"ש ילף עמו הפשט והוי הימנו ודבר אחר דלא מתרלה לאחרתה דמדמזינן דילפינן מיניה אלא בהפשט אע"ג דהתם מהיקשא הוא דאתא ס"ל ש"מ דדבר הלמד בג"ש מחוך ומלמד בג"ש. ועי"ל דאלא בהפשט לא ילפינן מפר כהן משיח אלא בגופייהו כמו דמיתי מעיר אלא בהפשט אלא בגופייהו, ודבר אחר: ס"ל וי"ל דקושיא הדא מתרלה לאחרתה דלדרכה לגבי אלא בהפשט הימנו ודבר אחר הוי דלא מצי למילף אלא בהפשט אלא עם ניתוח דילפינן ניתוח בג"ש מעולה כה] הלכך כי הדר ילף ניתוח בפר יום"כ בג"ש דדבר הלמד בג"ש מחוך ומלמד בג"ש ילף עמו הפשט והוי הימנו ודבר אחר הוי דלא מצי למילף אלא בהפשט אלא עם ניתוח דילפינן ניתוח בג"ש מעולה כה] הלכך כי הדר ילף ניתוח בפר יום"כ בג"ש דדבר הלמד בג"ש מחוך ומלמד בג"ש ילף עמו הפשט והוי הימנו ודבר אחר דלא מתרלה לאחרתה דמדמזינן דילפינן מיניה אלא בהפשט אע"ג דהתם מהיקשא הוא דאתא ס"ל ש"מ דדבר הלמד בג"ש מחוך ומלמד בג"ש. ועי"ל דאלא בהפשט לא ילפינן מפר כהן משיח אלא בגופייהו לגבי הכי ונילף בג"ש בפר ושעיר יום"כ מפר כהן משיח, וכיון דילפינן מיניה ניתוח מהשתא נילף נמי אלא בהפשט מהתם דהוי הימנו ודבר אחר: ס"ל וי"ל דקושיא הדא מתרלה לאחרתה דלדרכה לגבי אלא בהפשט

ה"ג **ולא היא הסם** מ) **פיהוי משחיטה דחולין קאתיא.** והכי פירושו התם עיקר טעמא דר"מ לא יליף בבנין אב אלא מהיקש דזאת תורת הבהמה והעוף כדלקמן בפרק חטאת העוף (דף סט:) אמרינן ר"מ קרא אשכח ודרש ומי נמי תיהוי דגמר לה בבנין אב כדקתני במתני' דלא גמר דאיכא תרי שינויי מליקה משחיטה ועוף מבהמה. ברו"ך. ועוד קשה היכי דייק הדבר הלמד בק"ו חוזר ומלמד בבנין אב אימא דשחיטת עוף אתיא בבנין אב משחיטת בהמה ודבר הלמד בבנין אב חוזר ומלמד בבנין אב כדמסקא לא) בשמעתא וגרלה דלישנא דמתני' קדייק דפשיטא לא מיפשטא בעיין דהא ר"מ מליקה בקדשים משחיטה דחולין גמר הוה [1] ליה מלמד דחולין ולמאן דלית ליה דרב פפא אף על גב דלמד קדש ללו דאייה היא: **פשוט מהא.** מתני' חדא מהנך בעיא: **מפני מה אמרו.** לקמן היא בפ' המזבח [מקדש] (דף פד:) לרבי יהודה דדריש זאת היא העולה הרי אלו מיעוטין פרט לנשחטה בלילה ונשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים ופריך מה ראה להוציא את אלו ולהכשיר את השאר: **מפני מה אמרו לן בדם כשר.** שאם עלה לא ילד שהרי יא) כשר באימורין אם לנו אימורין ועלו למזבח לא ירדו: **ולן באימורין נמה כשר שהרי לן בבשר כשר.** גמור מן התורה שזמן אכילת שלמים שני ימים אלמא אימורין גמרי בבנין אב יב) על הדם: **טמא.** איברי עולה טמאין מפני מה אם עלו לא ירדו: **הואיל ומרלה לפיגולו.** הואיל והשובה הרצאת דמו לחייב עליו משום פיגול כמו שקרבו מתיריו בהכשר לפיכך אימורי פיגול שעלו לא ירדו: **שקבלו פסולין.** אם יג) זרקו את דמו מפני מה אם עלו הדם או האימורין לא ירדו: **בהנך פסולין.** מכשירים יד) דחזו לעבודת לבור כגון טו) כהן טמא: **ודין דבר כו'.** דקא יליפת מז) באימורין שלא בהכשירם מגלן בבשר דהכשירו בכך וזו היא מצותו ותו היכי יליף יולא במקדש מיולא בבמה שכולו יולא הוא שאין שם קלעים אלא ע"פ הבדה: **זאת תורת העולה.** תורה אחת לכל העולין אם מז) עלו לא ירדו כדכתיב יח) על מוקדה כל הלילה. וכל ראיות הללו משום דממעט מזאת היא העולה תלתא פסולי מייתי מהנך יח) מאי שנא הני מאי מהני והעיקר מקרא ואסמכתא בעלמא הוא: **מאי טעמא.** לא יט) יסוד מערב הוא דכתיב בפר כהן משיח (ויקרא ד) אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל כנגד פתח אהל מועד יסוד שכנגד הפתח וזו היא מערבו של מזבח שהוא כנגד פתח ההיכל ולקמן בברייתא (דף נג.) נפקא לן פר יום הכפורים מריבויא דהפר שטעון מתן דם ליסוד בפר יט) כהן משיח ובשעיר כתיב (ויקרא טז) ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר: **אל יסוד מזבח העולה.** חמש פרשיות הן ט) בחטאת של פר כ) משיח ושל העלם שהן פנימיות ושל שעיר נשיא ושל כבשת יחיד ושל שעירת יחיד שהן חיצוניות. בשתים הפנימיות ובשעיר נשיא כתיב בשפיכת שייריהן אל יסוד מזבח העולה. בשתים החיצונות כתיב אל יסוד מזבח כא) סתמת. וקדרים תנא תלתא אל מזבח כב) העולה למה פירש הכתוב וה"ג לה בת"כ כ) אל יסוד מזבח העולה של פר כהן משיח ולא יסוד מזבח הפנימי אל יסוד מזבח העולה של פר העדה שאין ת"ל כג) אין לו יסוד לפנימי עצמו כשהוא אומר אל יסוד מזבח העולה בשעיר נשיא שאין תלמוד לומר שאם את שיריו לא קיבל מזבח הפנימי שירי מזבח החיצון יקבל דבר אחר וכי יש לו יסוד לפנימי עצמו אם כן מה תלמוד לומר אל יסוד מזבח העולה תן יסוד למזבחה של עולה והכא נמי בעינן כד) תלתא למיגרס והכי גרסי' ופירושו אל יסוד מזבח העולה האמור בפר כהן משיח ולא יסוד מזבח הפנימי שלא תאמר במקום מתן הקרנות כה) שם יהיו שפיכת שיריו כו): **אל יסוד מזבח העולה.** האמור בפר העדה דלא צריך תו דהא איתקוש כז) להדדי אלא ללמוד בא שאפילו יסוד אין לו לפנימי והכי מידרש הואיל ומיותר לדרשא יסוד יהיה למזבח העולה ולא לפנימי: **אל יסוד מזבח העולה.** האמור בשעיר נשיא שאין ת"ל כדמפרש בת"כ כ) בהדיא מתרי טעמי [חדא דהא] שירי דמיס של כח) עצמן של פנימי כגון בפר משיח ועדה לא קיבל הפנימי כדאמרן שיריו של חיצון יקבל בתמיה ועוד כט) למדנו שאין לו יסוד ולקמן (דף נב.) נמי הכי פרשינן לה בשמעתין אם כן מה תלמוד לומר אל יסוד מזבח העולה תן יסוד למזבחה של עולה תן תורת ל) שפיכת שיריה יסוד להלכות מזבחה של עולה שיהא המזבח טעון בעולה ובכל דמיס הניתנין עליו שפיכת שיריה אל היסוד אם נשאר בכלי כלום כשזורק ממנו שתי זריקות נשתי קרנות ישפכנו ליסוד ומשום דבעולה לא כתיב שפיכת שיריה אילטריך למילף מהכא: **או אינו אלא למזבחה של עולה יהא יסוד.** או אינו בא ללמד על מזבח שהוא כנגד פתח ההיכל ולקמן ללמד על מועד ומיהו הא גופא קשיא דלמה לי קרא דפתח אהל מועד תיפוק לי דאין מעבירין על המצות ולא מן הפסוק פתח אהל מועד והלא גבי חטאת אית דאמרי שירי הדם על יסוד מערבי לקמן (דף נג.) ואמר טעמא ילמוד סתום מן המפורש מחטאת פנימי משמע דמפורש בהדיא ועוד לאית דאמרי על יסוד דרומי וקאמר ילמוד ירידתו מן הכבש מא) בסמוך לו ליליאתו מן ההיכל בסמוך לו מהיכן פשוט לו זה יותר מזה והלא בתרוייהו שייך טעמא דאין מעבירין על המצות ועוד אמרינן לקמן (דף נח:) על מב) קדשי קדשים שירים בהדיא כתיב בהו אשר פתח אהל מועד ומיהו הא גופא קשיא דלמה לי קרא דפתח אהל מועד תיפוק לי דאין מעבירין על המצות כדאשכחן טעם זה בפ"ק דיומא (דף טו:) דפריך מאי שנא דיהיב מזרחה לפונה בראשא ג) וגבי דישון מזבח פנימי והמנורה אמר דישון מזבח קודם משום דאין מעבירין מג) וכן עבודי דרעא לטוטפתא אסור ומי לומר דלא שייך אין מעבירין על המצות אלא כשיש שתי מצות לפניו כגון דישון מזבח פנימית ומנורה או כגון מצות קרנות שאינו יודע מהיכן יתחיל אבל לקבוע מקום אשפיכת שירים לא קבעינן מהאי טעמא אי לאו דגלי קרא בהדיא ג) :

מטהרת טריפתה מטומאתה אף מליקה שמכשרתה באכילה תטהר טריפתה מטומאתה ר' יוסי אומר דיה כנבלת בהמה טהורה ששחיטתה מטהרתה ולא מליקתה ולא א) היא התם תיהוי היא משחיטה דחולין קאתיין ב). דבר הלמד בבנין אב מהו שילמד בהיקש ובג"ש ובק"ו ובבנין אב פשוט מהא הדא ג) מפני מה אמרו לן בדם כשר שהרי לן באימורין כשר לן באימורין כשר שהרי לן בבשר כשר ד) יוצא הואיל ויוצא כשר בבמה טמא הואיל והותר בעבודת ציבור חוץ לזמנו הואיל ומרצה לפיגולו חוץ למקומו הואיל והוקש לחוץ לזמנו שקיבלו פסולין וזרקו דמן ה) בהנך פסולין דחזו לעבודת ציבור ו) וכי דנין דבר שלא בהכשירו מדבר שבהכשירו תנא [1] מזאת ז) תורת העולה ריבה סמיך ליה: שירי הדם כו': מאי טעמא אמר קרא [2] אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד ח) אההוא דפגע ברישא ט) ת"ר אל יסוד מזבח העולה ולא יסוד מזבח הפנימי אל י) יסוד מזבח העולה אין לו יסוד לפנימי עצמו אל יסוד מזבח העולה תן יסוד למזבח של עולה או אינו אלא מזבחה י) של עולה יהא ליסוד י) אמר ר' ישמעאל קל וחומר מה שיריים שאין מכפרין טעונין יסוד תחלת עולה שמכפרת אינו דין שטעונה יסוד אמר רבי עקיבא מה שיריים שאין מכפרין ואין באין לכפרה טעונה יח) יסוד תחלת עולה שמכפרת ובאה לכפרה אינו דין שטעונה יסוד א"כ מה ת"ל אל יסוד מזבח העולה תן יסוד למזבחה של עולה אמר מר אל יסוד מזבח יא) ולא יסוד מזבח הפנימי הא מיבעי ליה לגופיה יב) מאשר פתח אהל מועד נפקא אל יסוד מזבח העולה

שינויי נוסחאות

א) כ"ל ולא היא תרוייהו התם משחיטת חולין קא גמר (כי"צ). וכ"ס גילסת מוס' לעיל נ ב ד"ס מה מלינו. וע' רש"י: ב) ל"ל קאתיא (ש"נ. וכ"ה ברש"י). ג) ל"ל את דמו (*ש"מ: ד) ל"ל אזאת (ש"מ וצי"ק). ה) ל"ל תנא אתורת (כתה"י וד"ו), וע' דק"ס: ה) כ"ל מועד יסוד שכנגד הפתח ת"ר (ש"מ). ועי' מוס'. תיבות אשר פתח אהל מועד ליתא בקצת כת"י, ועי' דק"ס: ו) ע' בע"ב בליקוטים גיר' הרלב"ד בת"כ ופירושו. ובקצת כתה"י ליתא כגילקתו: ז) ל"ל למזבחה של עולה יהא יסוד (*ש"מ וכ"ה ברש"י): ח) טעונין (*ש"מ): ט) כ"ל התם אי נמי תהוי היא משחיטה (כי"י). וכ"מ בסמוך שכתב ולא נמי תיהוי וכו': י) והוה ליה מלמד חולין (*ש"מ): יא) שהרי לן כשר (*ש"מ): יב) אב מבשר והדר מגמרי בבנין אב על הדם (*ש"מ): יג) ל"ל או זרקו (כי"י וש"מ). כ"ל וזרקו (כי"פ וב"ש): יד) ל"ל מכשרינן (כתה"י וד"ו): טו) ילפת לן באימורין שהוא שלא בהכשירו מלן בבשר דהכשירו כו' (*ש"מ): טז) ל"ל שאם (*ש"מ): יז) ל"ל להגך ראיות דלא תימא מאי שנא הני מהני ועיקר אסמכתא אקרא קאי והסמ"ל (נ"פ כתה"י וש"מ). וגי' ל"ק וקרא עיקר וטעמיה אסמכתא בעלמא הוא. עפ"ז: יח) על יסוד מערבי כ"ל והסמ"ל ולא"כ מה"ד דכתיב (ולית מיגא הוא) (נ"פ כתה"י וש"מ): יט) ל"ל כפר (*ש"מ): כ) פר כהן משיח ושל פר העלם (*ש"מ), כ"ל משיח ושל העדה שהן (גליון): כא) ל"ל המזבח (*ש"מ): כב) יסוד מזבח (צי"ק). בכתה"י תלתא מזבחה: כג) אלא ללמד שאין יסוד. כ"ה בתו"כ (גליון): כד) ל"ל תלתא בענין למיגרס והכי גירסא ופירושא (כתה"י וש"מ): כה) ל"ל דם (*ש"מ): כו) בס"מ וסף וא"כ יש לנו לומר שיהא שפיכת שיריים של פנימית על מזבח הפנימי, לכן אתא לומר שיהא על יסוד מזבח העולה. עכ"ל. ומפסר סהוא פירוש ומינו הגהה: כז) איתקש לפר כהן משיח אלא ללמד בא (ש"מ): כח) של פנימי עצמו כגון דפר (ש"מ וכעי"ז בכתה"י) כט) ועוד הרי למדנו (*ש"מ): ל) תורת יסוד דהיינו שפיכת שיריים למזבח של עולה כו' (ש"מ): לא) על תחלת הלכות כל"ל (*ש"מ): לב) תיכת כו' נמקק (ש"מ): לג) כדמשמע בשמעתין כל"ל (ב"ש וש"מ) לד) דזאת תורת הבהמה והעוף כל"ל (ש"מ): לה) חדא. פי' בתרייתא דדבר הלמד בבנין אב (כו') [חוזר ומלמד בבנין אב]. תימה וכו' (ש"מ): לו) בק"ו מק"ו כל"ל (ש"מ): לז) אי מדרבא אי מדרבינא (גליון, וכעי"ז בש"מ): לח) ל"ל בהכשירו (ש"מ): לט) דם מאימורין כיון דאיכא תרתי שלא בהכשירו מהכשירו דאימורין ודם מבשר תדע כו' כל"ל (שמב"י): מ) ל"ל שהוא (ש"מ וצי"ק): מא) הכבש מיציאתו מן ההיכל מה יציאתו מן ההיכל בסמוך לו אף ירידתו מן הכבש בסמוך לו מהיכן (ש"מ): מב) תיכת על נמקק ול"ל ברישא (ש"מ. לו בפרק (צי"ק): מג) המוקף מכו"ג וג':

הקרנות (*ש"מ): כו) בס"מ וסף וא"כ יש לנו לומר שיהא שפיכת שיריים של פנימית על מזבח הפנימי, לכן אתא לומר שיהא על יסוד מזבח העולה. עכ"ל. ומפסר סהוא פירוש ומינו הגהה: כז) איתקש לפר כהן משיח אלא ללמד בא (ש"מ): כח) של פנימי עצמו כגון דפר (ש"מ וכעי"ז בכתה"י) כט) ועוד הרי למדנו (*ש"מ): ל) תורת יסוד דהיינו שפיכת שיריים למזבח של עולה כו' (ש"מ): לא) על תחלת הלכות כל"ל (*ש"מ): לב) תיכת כו' נמקק (ש"מ): לג) כדמשמע בשמעתין כל"ל (ב"ש וש"מ) לד) דזאת תורת הבהמה והעוף כל"ל (ש"מ): לה) חדא. פי' בתרייתא דדבר הלמד בבנין אב (כו') [חוזר ומלמד בבנין אב]. תימה וכו' (ש"מ): לו) בק"ו מק"ו כל"ל (ש"מ): לז) אי מדרבא אי מדרבינא (גליון, וכעי"ז בש"מ): לח) ל"ל בהכשירו (ש"מ): לט) דם מאימורין כיון דאיכא תרתי שלא בהכשירו מהכשירו דאימורין ודם מבשר תדע כו' כל"ל (שמב"י): מ) ל"ל שהוא (ש"מ וצי"ק): מא) הכבש מיציאתו מן ההיכל מה יציאתו מן ההיכל בסמוך לו אף ירידתו מן הכבש בסמוך לו מהיכן (ש"מ): מב) תיכת על נמקק ול"ל ברישא (ש"מ. לו בפרק (צי"ק): מג) המוקף מכו"ג וג':

שיטה מקובצת **ולא היא** כו'. פ"ה [התס מד] עיקר טעמא דר' מאיר וכו' עד ומאן דלית ליה דר"פ דאמ"ג דלמד קדש ללו ראיה). וקשה דא"כ הל"ל כדלעיל הניחא לרב פפא אלא למאן דלית ליה לרב פפא כו'. לכן נראה לרשב"ם דשאני הכא דאמר (למד) [למד] אזאת מודה הכא דלא אזאתו אלא מד למד דקודש ואיכא למד ומלמד דחולין, אבל לעיל במילתיה דרב פפא איכא למד מודה ומלמד קדשים דהיינו דוקא כשאני הלמדין קדשים אבל היכא דהלמדין ל' קדש ול' חולין דליכא בקדשים כי אם החמרון, מליקה הטוף, לא קאמר) (תוס' הר"פ): **תנא אזאת תורת** כו'. אלמא דבר הלמד בבנין אב מחוד ומלמד בבנין אב, דמשמע דליף דלם כל הלילה כבר משום דבכר באימורים ומיאמרים ומיאמרים מבשר לגמרא לן בדם מלן דבשר דהבכשר גמור הוא דגאכל בשלמים לשני ימים ולילה אחת, ואע"ג דליפין אימורים מבשר משום דאימורים בשר ניטו. וא"ת והרי ליף דם שלא בהבכשר מויאלא דבמה דהבכשר גמור, וי"ל דשאני התם דדם מדם ליף אבל דם מבשר ושלא בהבכשרו מבשר גמור ודאי לא ליף. וא"ת תרתי מלי למיפשט דבין דבר אב ל"ב נימא מה היקש שאינו מלמד בהיקש כו' [בכתוב בתה"ר פשוט]. וי"ל דמעבלן דגורה שמתמר שכמו כן יועיל ללמד על ל"ו, דלמא הגלמד גורה דבנין אב בקל נלמד, ולכיה למימר דמן הכל עושה הכ"ו ונאמר בהיקש אלא מלמד לא על בנין אב, דלא מיפשט לעיל אי היקש מלמד בבנין אב (הר"פ): **אל** יסוד מזבח העולה כו'. עיין בהסמנות בסוף המסכת: **רש"י** ד"ה הבי נרס' כו' ולמאן דל"ל דר"פ **אע"ג** דלמד קדש **לאו ראיה היא.** זה מלאתיה כרש"י של כתיבת יד וכתוב תוס' (לפני) [בגל] זה, ואני אומר דלפי' [בגל] ראיה היא (ופסיר) [ובגל] מיפשטן בעיין, דלפי' לר"פ בעי מיפשט לעיל דבר הלמד בב"ש מהו איחזור וילמד בהיקש ופשיט ליה רב פפא משלמים שבא ממעשר בב"ש וחזר שלמים ומלמד על תודה הרי כאן דאפילו דבר הלמד בבנין אב לא מלמד קודש דתודה למד ושלמים מלמד קדשים הס, ואילו הכא לא אלא למד קודש (דזו) [זו] היא מליקה ומאר כל המלמדים חולין הכא ליף מליקה משחיטה עוף דחולין ומשחיטה עוף דחולין מבהמה קדשים. ומדע ד"ל (דלא רב) [דלרב] דבא מיפשט בעיין הוי ליה למימר דבעלעיל הניחא לרב פפא אלא למאן דלית ליה כו': **ד"ה** אז אינו בא אלא ללמד על מזבח העולה המובח במתן דמה של עולה. גלגון, דליכא למימר לכל הדמיים של מזבח העולה להטעינן מתלגן יקוד, דהא איכא חטאת דמתלגו לקרבנות: **תוד"ה** פשוט וכו' (בסה"ד) וכה"ג עביד ק"ו לעיל. בגז"ש המלמדת בגז"ש מבריתה, וי"ל דלמאי דפי' לעיל ניחא דהתם ליף מגז"ש בתחלת הדין אבל כהו מיא יכול לעשות ק"ו בתחלת הדין מבנין אב עלמא ותאמר דהיקש אינו מלמד על בנין אב דהא אבנאש לן לעיל ולא אפשטו (לשון הר"ש):

כ א מיי' פרק ה' מהלכות מעשה הקרבנות הלכה י:

תורה אור השלם

1. צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו: ויקרא ו, ב
2. ונתן הכהן מן הדם על קרנות מזבח קטרת הסמים לפני יהוה אשר באהל מועד ואת כל דם הפר ישפך אל יסוד מזבח העלה אשר פתח אהל מועד: ויקרא ד, ז

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר מר אל יסוד מזבח העולה ולא:

מוסף רש"י

דיה כנבלת בהמה. דהואיל ולא יליף עוף אלא מבהמה לעוכר טריפה מטומאתה, דיו לבא מן הדין לזאת בגמרא. (לקמן מב:) **הואיל ויוצא כשר בבמה.** אלא היו שם קלעים (מנחות ו: מח:) **למזבח של עולה יהא יסוד.** לזמה של עולה יהא יסוד למטה הימנו (יומא סו:):

ליקוטים

ת"ר אל יסוד מזבח העולה ולא מזבח הפנימי אל יסוד מזבח העולה תן יסוד למזבח של עולה כו'. הך גירסא דזבחים שבקיה לפר משיח והתחיל מפר העדה וסמיך ליה אדרשא דספרא דדריש בפר משיח שלא ישפוך שירים במזבח הפנימי, ונקט ליה פר העדה דמיניה קא ממעט שאין יסוד למזבח הפנימי כדאיתא הכא, או אינו אלא מזבחה של עולה יהא יסוד א"ר ישמעאל ק"ו ומה שירים שאין מכפרין טעונין יסוד תחלת עולה שמכפרת אינו דין שטעונה יסוד אמר ר' עקיבא ק"ו ומה שירים שאין מעכבין ואינן באין לכפרה טעונין יסוד תחלת עולה וכו' ומה אני מקיים אל יסוד מזבח העולה תן יסוד למזבח העולה ר"ל של עולה, אמר מר יסוד מזבח העולה ולא מזבח הפנימי הא מיבעי ליה לגופיה. גופיה דכתיב בפר העדה ולא למזבח הפנימי כלומר שאין לו יסוד ושבקיה למשיח כדפרשי לעיל. ואמר מר והא מיבעי ליה לגופיה שלא ישפוך שיריו לפנימי ולעולם אימא לך דיש לו יסוד. [ומשנין] גופיה מאשר פתח אהל מועד נפקא. הדר אקשי ליה איצטריך ליה קרא יתירא ולמעוטי דלא ליהוי ליה יסוד ולמאי מתבעי ליה יסוד אי לשירים הפנימיים הא אמרת דאבראי עבד להו כדנפקא לן מאשר פתח אהל מועד ומתרץ סד"א ליפוך מיפך. אמר מר אל

תן לה [ו] **יסוד למזבח של עולה.** פירש בקונטרס כל דמיס הניתנין על מזבח החיצון טעון שפיכת שיריס ליסוד ומשום דבעולה לא כתיבא שפיכת שיריס ליסוד איצטריך למילף הכא מו אינו מדבר כלל בשיריס אלא למזבחה של עולה יהא ליסוד [ז] לתחילת דמיס שיהו מתנות של כל הזבחים [ח] כנגד היסוד אמר רבי ישמעאל כו׳ וקרא לא איצטריך לתחילת מתנות כנגד היסוד דמקל וחומר דשיריס של חטאת אתו אלא על כרחין להצריך שיריס ליסוד לכל הזבחים אתי קרא כך פירש בקונטרס וקשה לגליע בפרק ב״ש (דף לז.) נפקא לן מקראי אחריני מדם זבחיך ישפך וגרסי מבדם וטפי הוה ליה לאיתויי הך דרשא דגליע [ט] על רבי עקיבא ורבי ישמעאל דפליגי שהרי אית להו הך דרשא וקרא דגליע ישמעאל ורבי עקיבא דהכא ועוד קשה לבקמן בסוף פירקין (דף טו:) ילפינן יסוד בתחילת מתנות בכור מעשר ופסח בגזירה שוה דזריקה זריקה מעולה ולמה לי תיפוק לי בקל וחומר דרבי ישמעאל ורבי עקיבא דהכא ומה שיריס שאין מכפרין כו׳ כי היכי דילפינן מהאי קל וחומר עולה ושלמים וכי תימא משום דשייכי בכפרה יותר מבכור שהוא בא חובה נילף [י] בקל וחומר כי האי גוונא ומה שיריס שאין מעכבין טעונין יסוד בתחילת עולה [יא] שמעכבת אינו דין שטעונה יסוד ועוד שיריס טעונין יסוד מהאי קרא או מקרא דגליע בתחילתן לא כל שכן ועוד דקאמר אתיא זריקה מעולה אמאי נקט עולה טפי משלמים או שאר קרבנות הלא כולהו מקל וחומר דהכא אתו והוה ליה למימר אתיא זריקה זריקה משאר קרבנות ועוד דקאמר התם ועולה גופה מנא לן דכתיב אל יסוד מזבח העולה הא בתחילת מתנות מקל וחומר וקרא אתי לשיריס ליסוד ובקונטרס דחק לקמן ופירש דכדי נסבה ועוד קשה היכי עביד קל וחומר משיריס נימא חטאת תוכיח שמכפרת [יב] ואינה טעונה יסוד אף אי אביא כל תחילת דמיס מחטאת ויש [יג] לומר לפי שהיא על ארבע קרנות וליכא למימר יסוד בכולהו ועוד אמרינן לקמן בפירקין (דף נג.) נאמר סביב בחטאת ונאמר סביב בעולה ופריך אי מה חטאת ארבע מתנות על ארבע קרנות אף עולה טעונה כו׳ (והא) אמרת עולה טעונה יסוד מהיכן פשוט לו בעולה טפי מבחטאת הא בחטאת נמי איכא ק״ו דעולה ועוד עולת העוף שהיתה נעשית על קרן מזרחית דרומית כדלקמן (שם) אמאי לא תהא טעונה יסוד מקל וחומר ומה שיריס בחטאת העוף שאין מכפרין טעונין יסוד בתחילת עולה שמכפרת אינו דין שטעונה יסוד. ומפרש רבינו חיים דמקרא דהכא ליכא למילף שפיכת שיריס לדמיס [יד] החיצונים אלא לעולה דווקא כדמפרש בקרא וקרא דודס זבחיך ישפך (דברים יב) לא אתא אלא לנאכלין דכתיב בסיפיה והבשר תאכל וכן והנשאר בדם כתיב בחטאת העוף הנאכלת [טו] וקרא דאל יסוד מזבח אתא לאשמועינן בעולה שיש לו תורת יסוד [טז] (אז אינו כו׳) כלומר תחילת מתנותיה של עולה יהא כנגד היסוד ומסיק מי כתיב אל יסוד העולה דמשמע תחילת דמיס יסוד מזבח העולה כתיב דמשמע שיריס והדר אמר דדילמא כתיב מזבח דלא תימא אזקיפה דיסוד אלא אגגו ועל זה קאמר רבי ישמעאל דמקל וחומר אתי דכיון דכתיב ביה יסוד בפירוש מקל וחומר ידענא דהוי אגגו ואם כן על כרחין לשיריס של עולה דליהוי ליסוד קאתי ומהשתא אתיא תחילת עולה בקל וחומר משיריס דידיה אבל משיריס של חטאת לא עבדינן קל וחומר בתחילת דמיס בקרבן [יז] אחר כי אם על שיריס של אותו קרבן עצמו גמרינן תחילת מתנותיו ושאר קרבנות דלא כתיב בהו יסוד אתו בג״ש זריקה זריקה מעולה כמו בכור ומעשר והא דבעי לקמן (דף מז:) אבכור כנגד היסוד מנא לן משום דעליה קאי אי נמי לאחר שפירש כל הקרבנות קבעי כנגד היסוד מנא לן וקאתיא [יח] זריקה זריקה מעולה אכולהו אבל מקל וחומר (דחטאת) לא אתי כיון דלא כתיב ביה יסוד בפירוש דהאי קל וחומר לא אתי אלא לגלויי דיסוד דקאמר אגגו קאמר ולא שייך למימר חטאת תוכיח אהאי קל וחומר ומיהו קשה לתנא דברים בית שמאי (לעיל דף לז.) דדרים [יט] שפיכה במעשר ופסח מודס זבחיך ישפך מנא ליה יסוד הא לא כתיב בהו זריקה ואלכתי [כ] קשה לי כי היכי דילפינן תחילת עולה מקל וחומר דשיריס דידיה הכי נמי נילף שאר קרבנות לתחילת דמיס משיריס דידהו דאתי מודס זבחיך ומה לי לקמן למילף בכור ומעשר בגזירה שוה מעולה ותו דלקמן דקאמר ועולה גופה מנא לן דכתיב אל יסוד מזבח העולה קשה כמו לפירוש רש״י וגם אינו מתורץ אמרת עולה טעונה יסוד מהיכא פשוט לו יותר מחטאת ויש לישב פירוש זה דתחילת עולה כנגד יסוד לא גמר כלל מקל וחומר אפילו משיריס דידיה אלא מקרא דאל יסוד ומזבח דמיותר לגגו לא איצטריך דמקל וחומר אתי אם כן דרשינן מיניה לשיריס ליסוד אבל קל וחומר לא אתי כלל אלא לגגו היכא דכתיב יסוד דשאר אתי הכל שפיר אך קשה קצת דדרשינן מן הפסוק תרתי מילי תחילת דמיס ומיתורא דמזבח דרשינן שיריס ואימא לשיריס לחודא אתי ויש לומר דקודס יש לי להעמיד פשטא דקרא דתחילת [כא] מתנות והייתור לשיריס. ברור. ויש עוד לפרש בע״א תן יסוד למזבח של עולה שכל תחילת מתן דמיס שעל מזבח העולה יהיו כנגד היסוד בר מחטאת דכתיב [כב] בהדיא קרנות דגזירת הכתוב הוא לו אינו אלא מזבח של עולה יהא ליסוד כלומר דווקא דעולה ולא דשאר קרבנות ופריך מי כתיב ליסוד [כג] העולה דמשמע עולה דווקא מזבח העולה כתיב דמשמע כל דמיס של מזבח העולה הדר קאמר דילמא כתיב מזבח דלא תימא אזקיפה דיסוד אלא אגגו ועל זה קאמר רבי ישמעאל דמקל וחומר אתי דכיון דכתיב ביה יסוד בפירוש מקל וחומר ידענא דהוי אגגו ואם כן על כרחין לשיריס של עולה דליהוי ליסוד קאתי ומהשתא אתיא תחילת עולה בקל וחומר משיריס דידיה אבל משיריס של חטאת לא עבדינן קל וחומר בתחילת דמיס בקרבן [יז] אחר כי אם על שיריס של אותו קרבן עצמו גמרינן תחילת מתנותיו ושאר קרבנות דלא כתיב בהו יסוד אתו בג״ש זריקה זריקה מעולה כמו בכור ומעשר והא דבעי לקמן (דף מז:) אבכור כנגד היסוד מנא לן משום דעליה קאי אי נמי לאחר שפירש כל הקרבנות קבעי כנגד היסוד מנא לן וקאתיא [יח] זריקה זריקה מעולה אכולהו אבל מקל וחומר (דחטאת) לא אתי כיון דלא כתיב ביה יסוד בפירוש דהאי קל וחומר לא אתי אלא לגלויי דיסוד דקאמר אגגו קאמר ולא שייך למימר חטאת תוכיח אהאי קל וחומר ומיהו קשה לתנא דברים בית שמאי (לעיל דף לז.) דדרים [יט] שפיכה במעשר ופסח מודס זבחיך ישפך מנא ליה יסוד הא לא כתיב בהו זריקה ואלכתי [כ] קשה לי כי היכי דילפינן תחילת עולה מקל וחומר דשיריס דידיה הכי נמי נילף שאר קרבנות לתחילת דמיס משיריס דידהו דאתי מודס זבחיך ומה לי לקמן למילף בכור ומעשר בגזירה שוה מעולה ותו דלקמן דקאמר ועולה גופה מנא לן דכתיב אל יסוד מזבח העולה קשה כמו לפירוש רש״י וגם אינו מתורץ אמרת עולה טעונה יסוד מהיכא דפ

דבראי לגואי. וא"ת הא אמר ר' עקיבא לקמן (דף פא:) דכל דמיס שהכניס לפנים פסולין וי"ל דשירים אין מכפרין לרבי עקיבא ולא קרינן בהו לכפר בקודש: **גג יסוד למה לי קרא** ק"ו. הקשה ה"ר חייס לקמן פרק התערובת (דף פא.) אמרינן גבי דם חטאת שנתערב בדם עולה דפליגי רבי אליעזר ורבנן אמר אביי לא שנו אלא תחילת חטאת ועולה אבל סוף חטאת ותחילת עולה דברי הכל מקום עולה מקום שיריס פירוש דאם נתערבו שירי חטאת בתחילת עולה לכולי עלמא יתנס למטה מן החוט דמקום תחילת מתן עולה כשר לשירי חטאת ויזרקס לקיר המזבח ומאליהם שותתין ליסוד ואין כאן שנוי מקום א"ל רב יוסף הכי אמר רב יהודה שייריס נריכין איצטבא פירוש שיפסכס על גג היסוד ממס העשוי כאיצטבא ולא יזרקס לקיר הזקוף כמשפט עולה דמשמע לה] דעולה אינס טעונה גג יסוד וי"ל דהאי דבעינן הכא בתחילת עולה גג יסוד לא אתא אלא למעוטי אמה אדמה לו] התחתונה של מזבח שמן הארץ עד הכניסה אבל קיר הזקוף של לו] מעלה עד היסוד פשיטא דעדיף (בעולה) מגג יסוד ממש דחוהה עדיף משום דבעינן שתי מתנות שהן ארבע: **לימד על פר** יוה"כ שטעון מתן דמים ליסוד. לעיל פרק בית שמאי (דף מ:) גבי ועשה לפר כאשר עשה לדיש סמיכה ושירי הדם בפר יוה"כ ותימא להאי תנא לה] סמיכה מנא ליה ושס ד) פירשנו: **ומה מי שאין נכנס דמו לפנים חובה.** תימה מה לפר כהן משיח שכן מכפר על עבירת מצוה ידועה כדפריך לעיל פ' בית שמאי (דף מ:) וי"ל דסמיך אהאי דאתי בקל וחומר משעירי רגלים ושעירי ראשי חדשים דדבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בק"ו: **יכול יעכבנו.** דלית לן למימר טרח וכתב לה קרא כל כמה דאיכא למידרש: דבראי לגואי ודגואי לבראי הא אין לו יסוד לפנימי עצמו[א] או אינו אלא מזבח[ב] של עולה יהא ליסוד מי כתיב אל יסוד העולה אל יסוד מזבח העולה כתיב אי הוה כתיב אל יסוד העולה הוה אמינא בזקיפה[ג] אל יסוד השתא דכתיב אל יסוד מזבח העולה אגגו דיסוד א"ר ישמעאל גג יסוד למה לי קרא ק"ו הוא ומה[ד] שירי חטאת שאינה מכפרת טעונה גג יסוד תחלת עולה שמכפרת אינו דין שטעונה גג יסוד אמר רבי עקיבא ומה[ה] שירי חטאת שאין מכפרין ואין באין לכפר טעונה גג יסוד תחלת עולה שמכפרת ובאה לכפר אינו דין שטעונה גג יסוד אם כן מה ת"ל אל יסוד מזבח העולה תן יסוד למזבח של עולה מאי בינייהו אמר רב אדא בר אהבה שירים מעכבים איכא בינייהו מר סבר מעכבי ומר סבר לא מעכבי[ו] רב פפא אמר דכולי עלמא [ז]שירים אין מעכבים והכא במיצוי חטאת העוף מעכב קא מיפלגי מר סבר [ז]מעכב ומר סבר לא מעכב תניא כוותיה דרב פפא [1]ואת כל [ח] (הדם) [הפר] ישפך מה ת"ל הפר [ט]לימד [י]על פר יום הכיפורים שטעון מתן דמים ליסוד דברי [יא] רבי אמר רבי ישמעאל קל וחומר ומה אם מי שאין נכנס דמו[יב] לפנים חובה טעון יסוד מי שנכנס דמו לפנים חובה אינו דין שטעון יסוד אמר רבי עקיבא ומה מי שאין דמו נכנס לפני ולפנים בין לחובה בין למצוה טעון יסוד מי שנכנס דמו[יג] חובה לפני ולפנים אינו דין שטעון יסוד יכול יעכבנו ת"ל [2]וכלה מכפר את הקדש שלמו כל הכפרות כולן דברי רבי ישמעאל קל וחומר לפר כהן משיח (משעיר נשיא) מעתה ומה מי שאין נכנס דמו לפנים לא חובה ולא מצוה[יד] טעון יסוד מי שנכנס דמו לפנים בין לחובה בין למצוה אינו דין שטעון יסוד יכול יעכבנו תלמוד לומר [1]ואת כל (הדם)[טו] [הפר] ישפך נתקו הכתוב לעשה[יז] ועשאו[יח] שירי מצוה לומר לך שירים אין מעכבין וסבר רבי ישמעאל מיצוי חטאת העוף מעכב והתנא דבי רבי ישמעאל [3]והנשאר בדם ימצה והנשאר[יט] ימצה

מי שאין נכנס דמו לפנים חובה. כגון פר כהן משיח שכניסת דמו לפנים אינה חובה קבועה שלא היה מצוה לחטוא ולהביא חטאת: **טעון יסוד.** שפיכת שייריס: **מי שנכנס דמו לפנים חובה.** פר יום הכפורים שהוא חובה קבועה בכל שנה. וכבי עקיבא בא להוסיף על דבריו עד שאתה לומדו מהיכול שדם פר[כ] נכנס לו מצוה לא ולמדו מלפני ולפנים שאינו נכנס לו לא לחובה ולא למצוה וזה נכנס לו אפילו לחובה אינו דין שיטעון[כא]: **יכול יעכבנו.** דיהיו כמי שאינה עליו הכתוב לעכב שהרי לא הוצרך לכתוב וכתבו: **תלמוד לומר.** באחרי מות וכלה מכפר שלמו כל הכפרות כולן בעבודות הללו האמורות בענין ושפיכת שייריס לא נאמרו שם: **קל וחומר לפר כהן משיח מעתה.** מאחר שבאתו לכלל קל וחומר[כב] יש לנו לדרוש קל וחומר כיוצא בו ולומר שייריס מעכבין בפר כהן משיח מריבוי הכתוב שהרי בקל וחומר היה למד לשפיכת שייריס משעיר נשיא יכול יעכבנו מעתה תלמוד לומר וכלה לו]: **ומה מי שאין נכנס דמו לפנים.** כגון שעיר נשיא וחטאת יחיד שאין נכנסים להיכל לא חובה ולא מצוה טעונין יסוד פר משיח שנכנס דמו לפנים מצוה אינו דין שטעון יסוד. נראה בעיני דלא גרסינן בהאי מסקנא בין לחובה בין למצוה אלא למצוה גרידתא ואי גרסינן לה לא תיקשה אדתנא בריש על דס פר משיח שאינו נכנס לפנים חובה וכאן הוא שונה בין חובה בין מצוה לגבי[לא] פר יום הכפורים לא הוי כניסת פר משיח חובה שאינו חובה כמותו אבל לגבי שעיר נשיא דלא עייל ליה כלל קרי לה לכניסת פר משיח חובה ובמסכת סוטה (דף מד:) אמרינן בהאי מצוה מצוה לגבי רשות חובה קרי ליה: **יכול יעכבנו.** מעתה דיהיו כמי שאינה עליו לעכב: **ת"ל ואת כל דס הפר וגו' נתקו הכתוב.** מסדר שאר העבודות ועשאו שירי מצוה שאינה בהילוך לשונו שכל[לב] העבודות כתיב ולקח והזה ונתן על קרנות וכאן לא כתיב ושפך דמו[לג] אל יסוד אלא שנה במשמעה לנתקו מכלל שאר העבודות לומר שאינה חובה כמו[לד] אותם לעבד:

דבראי לגואי. וא"ת הא אמר ר' עקיבא לקמן (דף פא:) דכל דמיס שהכניס לפנים פסולין וי"ל דשירים אין מכפרין לרבי עקיבא ולא קרינן בהו לכפר בקודש: **גג יסוד למה לי קרא** ק"ו. הקשה ה"ר חייס לקמן פרק התערובת (דף פא.) אמרינן גבי דם חטאת שנתערב בדם עולה דפליגי רבי אליעזר ורבנן אמר אביי לא שנו אלא תחילת חטאת ועולה אבל סוף חטאת ותחילת עולה דברי הכל מקום עולה מקום שיריס פירוש דאם נתערבו שירי חטאת בתחילת עולה לכולי עלמא יתנס למטה מן החוט דמקום תחילת מתן עולה כשר לשירי חטאת ויזרקס לקיר המזבח ומאליהם שותתין ליסוד ואין כאן שנוי מקום א"ל רב יוסף הכי אמר רב יהודה שייריס נריכין איצטבא פירוש שיפסכס על גג היסוד ממס העשוי כאיצטבא ולא יזרקס לקיר הזקוף כמשפט עולה דמשמע לה] דעולה אינס טעונה גג יסוד וי"ל דהאי דבעינן הכא בתחילת עולה גג יסוד לא אתא אלא למעוטי אמה אדמה לו] התחתונה של מזבח שמן הארץ עד הכניסה אבל קיר הזקוף של לו] מעלה עד היסוד פשיטא דעדיף (בעולה) מגג יסוד ממש דחוהה עדיף משום דבעינן שתי מתנות שהן ארבע: **לימד על פר** יוה"כ שטעון מתן דמים ליסוד. לעיל פרק בית שמאי (דף מ:) גבי ועשה לפר כאשר עשה לדיש סמיכה ושירי הדם בפר יוה"כ ותימא להאי תנא לה] סמיכה מנא ליה ושס ד) פירשנו: **ומה מי שאין נכנס דמו לפנים חובה.** תימה מה לפר כהן משיח שכן מכפר על עבירת מצוה ידועה כדפריך לעיל פ' בית שמאי (דף מ:) וי"ל דסמיך אהאי דאתי בקל וחומר משעירי רגלים ושעירי ראשי חדשים דדבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בק"ו: **יכול יעכבנו.** דלית לן למימר טרח וכתב לה קרא כל כמה דאיכא למידרש: **תלמוד לומר.** באחרי מות וכלה מכפר שלמו כל הכפרות כולן בעבודות הללו האמורות בענין: **ומה מי שאין נכנס דמו לפנים.** כגון פר כהן משיח שכניסת דמו לפנים אינה חובה קבועה שלא היה מצוה לחטוא ולהביא חטאת: **טעון יסוד.** שפיכת שייריס: **מי שנכנס דמו לפנים חובה.** פר יום הכפורים שהוא חובה קבועה בכל שנה. וכבי עקיבא בא להוסיף על דבריו עד שאתה לומדו מהיכול שדם פר[כ] נכנס לו מצוה לא ולמדו מלפני ולפנים שאינו נכנס לו לא לחובה ולא למצוה וזה נכנס לו אפילו לחובה אינו דין שיטעון[כא]: **יכול יעכבנו.** דיהיו כמי שאינה עליו הכתוב לעכב שהרי לא הוצרך לכתוב וכתבו: **תלמוד לומר.** באחרי מות וכלה מכפר שלמו כל הכפרות כולן בעבודות הללו האמורות בענין ושפיכת שייריס לא נאמרו שם: **קל וחומר לפר כהן משיח מעתה.** מאחר שבאתו לכלל קל וחומר[כב] יש לנו לדרוש קל וחומר כיוצא בו ולומר שייריס מעכבין בפר כהן משיח מריבוי הכתוב שהרי בקל וחומר היה למד לשפיכת שייריס משעיר נשיא יכול יעכבנו מעתה תלמוד לומר וכלה לו]: **ומה מי שאין נכנס דמו לפנים.** כגון שעיר נשיא וחטאת יחיד שאין נכנסים להיכל לא חובה ולא מצוה טעונין יסוד פר משיח שנכנס דמו לפנים מצוה אינו דין שטעון יסוד. נראה בעיני דלא גרסינן בהאי מסקנא בין לחובה בין למצוה אלא למצוה גרידתא ואי גרסינן לה לא תיקשה אדתנא בריש על דס פר משיח שאינו נכנס לפנים חובה וכאן הוא שונה בין חובה בין מצוה לגבי[לא] פר יום הכפורים לא הוי כניסת פר משיח חובה שאינו חובה כמותו אבל לגבי שעיר נשיא דלא עייל ליה כלל קרי לה לכניסת פר משיח חובה ובמסכת סוטה (דף מד:) אמרינן בהאי מצוה מצוה לגבי רשות חובה קרי ליה: **יכול יעכבנו.** מעתה דיהיו כמי שאינה עליו לעכב: **ת"ל ואת כל דס הפר וגו' נתקו הכתוב.** מסדר שאר העבודות ועשאו שירי מצוה שאינה בהילוך לשונו שכל[לב] העבודות כתיב ולקח והזה ונתן על קרנות וכאן לא כתיב ושפך דמו[לג] אל יסוד אלא שנה במשמעה לנתקו מכלל שאר העבודות לומר שאינה חובה כמו[לד] אותם לעבד:

אם אינו אלא מזבח. של עולה יהא ליסוד מי כתיב אל יסוד העולה אל יסוד מזבח העולה כתיב אי הוה כתיב אל יסוד העולה הוה אמינא בזקיפה[ג] אל יסוד השתא דכתיב אל יסוד מזבח העולה אגגו דיסוד א"ר ישמעאל גג יסוד למה לי קרא ק"ו הוא ומה[ד] שירי חטאת שאינה מכפרת טעונה גג יסוד תחלת עולה שמכפרת אינו דין שטעונה גג יסוד אמר רבי עקיבא ומה[ה] שירי חטאת שאין מכפרין ואין באין לכפר טעונה גג יסוד תחלת עולה שמכפרת ובאה לכפר אינו דין שטעונה גג יסוד אם כן מה ת"ל אל יסוד מזבח העולה תן יסוד למזבח של עולה מאי בינייהו אמר רב אדא בר אהבה שירים מעכבים איכא בינייהו מר סבר מעכבי ומר סבר לא מעכבי[ו] רב פפא אמר דכולי עלמא [ז]שירים אין מעכבים והכא במיצוי חטאת העוף מעכב קא מיפלגי מר סבר [ז]מעכב ומר סבר לא מעכב תניא כוותיה דרב פפא [1]ואת כל [ח] (הדם) [הפר] ישפך מה ת"ל הפר [ט]לימד [י]על פר יום הכיפורים שטעון מתן דמים ליסוד דברי [יא] רבי אמר רבי ישמעאל קל וחומר ומה אם מי שאין נכנס דמו[יב] לפנים חובה טעון יסוד מי שנכנס דמו לפנים חובה אינו דין שטעון יסוד אמר רבי עקיבא ומה מי שאין דמו נכנס לפני ולפנים בין לחובה בין למצוה טעון יסוד מי שנכנס דמו[יג] חובה לפני ולפנים אינו דין שטעון יסוד יכול יעכבנו ת"ל [2]וכלה מכפר את הקדש שלמו כל הכפרות כולן דברי רבי ישמעאל קל וחומר לפר כהן משיח (משעיר נשיא) מעתה ומה מי שאין נכנס דמו לפנים לא חובה ולא מצוה[יד] טעון יסוד מי שנכנס דמו לפנים בין לחובה בין למצוה אינו דין שטעון יסוד יכול יעכבנו תלמוד לומר [1]ואת כל (הדם)[טו] [הפר] ישפך נתקו הכתוב לעשה[יז] ועשאו[יח] שירי מצוה לומר לך שירים אין מעכבין וסבר רבי ישמעאל מיצוי חטאת העוף מעכב והתנא דבי רבי ישמעאל [3]והנשאר בדם ימצה והנשאר[יט] ימצה